Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kymmenes jaosto)

20 päivänä heinäkuuta 2016*

Ennakkoratkaisupyyntö — Sosiaalipolitiikka — Direktiivi 2003/88/EY — 7 artikla — Oikeus palkalliseen vuosilomaan — Eläkkeelle siirtäminen asianomaisen henkilön hakemuksesta — Työntekijä, joka ei ole käyttänyt oikeuksiaan palkalliseen vuosilomaan ennen hänen työsuhteensa päättymistä — Kansallinen lainsäädäntö, jossa suljetaan pois rahallisen korvauksen maksaminen pitämättä jääneestä palkallisesta vuosilomasta — Sairausloma — Virkamiehet

Asiassa C-341/15,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Verwaltungsgericht Wien (Wienin hallintotuomioistuin, Itävalta) on esittänyt 22.6.2015 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 8.7.2015, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Hans Maschek

vastaan

Magistratsdirektion der Stadt Wien – Personalstelle Wiener Stadtwerke,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (kymmenes jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja F. Biltgen (esittelevä tuomari) sekä tuomarit A. Borg Barthet ja E. Levits,

julkisasiamies: E. Sharpston,

kirjaaja: A. Calot Escobar,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— Itävallan hallitus, asiamiehenään G. Eberhard,

— Euroopan komissio, asiamiehinään M. Kellerbauer ja M. van Beek,

päätettyään julkisasiamiestä kuultuaan ratkaista asian ilman ratkaisuehdotusta,

on antanut seuraavan

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee tietyistä työajan järjestämistä koskevista seikoista 4.11.2003 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/88/EY (EUVL 2003, L 299, s. 9) 7 artiklan tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat Hans Maschek ja hänen työnantajansa Magistratsdirektion der Stadt Wien – Personalstelle Wiener Stadtwerke (Wienin kaupungin hallinto – Wienin kaupungin teknisen toimen henkilöstöosasto, Itävalta) ja joka koskee rahallisen korvauksen maksamista palkallisesta vuosilomasta, joka asianomaiselta henkilöltä on jäänyt pitämättä ennen hänen työsuhteensa päättymistä.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

Direktiivi 2003/88

3 Direktiivin 2003/88 7 artiklan, jonka otsikko on ”Vuosiloma”, sanamuoto on seuraava:

”1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että jokainen työntekijä saa vähintään neljän viikon palkallisen vuosiloman tällaisen loman saamiselle ja myöntämiselle kansallisessa lainsäädännössä ja/tai käytännössä vahvistettujen edellytysten mukaisesti.

2. Palkallisen vuosiloman vähimmäisaikaa ei saa korvata rahalla, paitsi kun työsuhde päättyy.”

Itävallan oikeus

4 Direktiivi 2003/88 saatettiin osaksi Itävallan oikeutta – ja erityisesti Wienin kaupungin virkamiesten osalta – liittovaltion pääkaupungin, Wienin, virkamiesten palkkausjärjestelmästä – palkkausjärjestelmää koskevat vuoden 1994 säännöt – annetun lain (Gesetz über das Besoldungsrecht der Beamten der Bundeshauptstadt Wien – Besoldungsordnung 1994), sellaisena kuin se oli muutettuna vuonna 2014 (jäljempänä BO), 41a §:llä, jonka sanamuoto on seuraava:

”(1) Jollei Wienin kaupunki ota virkamiestä välittömästi muuhun palvelussuhteeseen, virkamiehellä on oikeus palveluksesta eroamisen tai palvelussuhteen päättymisen vuoksi korvaukseen siitä vuosilomansa osasta, jota hän ei ole vielä käyttänyt ([rahallinen] korvaus [pitämättä jääneestä palkallisesta vuosilomasta]). Hänellä on oikeus kyseiseen korvaukseen vain siltä osin kun hän ei ole itse vastuussa siitä, että hän ei ole käyttänyt vuosilomaoikeuksiaan.

(2) Virkamies on vastuussa siitä, että hän ei ole käyttänyt vuosilomaoikeuksiaan, erityisesti silloin, kun hänen palvelussuhteensa päättyy

1. – – irtisanomisen vuoksi siinä tapauksessa, että hän on syyllinen irtisanomiseen

2. [liittovaltion pääkaupungin, Wienin, virkamiehiin sovellettavista henkilöstösäännöistä – vuoden 1994 henkilöstösäännöt – annetun lain (Gesetz über das Dienstrecht der Beamten der Bundeshauptstadt Wien – Dienstordnung 1994; jäljempänä DO)] 33 §:n 1 momentin [(perusteeton poissaolo)], 73 §:n [(eroaminen)] tai 74 §:n [(erottaminen)] mukaisen palvelussuhteen päättymisen vuoksi tai

3. [DO:n] 68b §:n 1 momentin 1 kohdan, 68c §:n 1 momentin tai 115i §:n nojalla tehdystä hakemuksesta tapahtuvan eläkkeelle siirtämisen vuoksi.

(3) [Rahallinen] korvaus [pitämättä jääneestä palkallisesta vuosilomasta] lasketaan erikseen kunkin sellaisen kalenterivuoden osalta, jona vuosilomaoikeuksia ei ole käytetty ja jota koskevia vuosilomaoikeuksia ei ole menetetty.

(4) Virkamiehellä on oikeus [rahalliseen] korvaukseen [pitämättä jääneestä palkallisesta vuosilomasta] sen osan osalta, joka lomasta, josta on mahdollista saada korvausta, jää jäljelle kyseisenä kalenterivuotena tosiasiallisesti käytettyjen lomapäivien vähentämisen jälkeen.

– –”

5 DO:n 68c §:n 1 momentissa säädetään, että virkamies, joka on täyttänyt 60 vuotta, voidaan siirtää hänen hakemuksestaan eläkkeelle, kun hänen eläkkeelle siirtymisensä on yksikön edun mukaista.

6 DO:n 68b §:n 1 momentin mukaan virkamies on siirrettävä hänen hakemuksestaan eläkkeelle

”(1) silloin, kun hänen eläkkeeseen oikeuttavan kokonaispalvelusaikansa – – pituus on 540 kuukautta

(2) silloin, kun virkamies on pysyvästi työkyvytön [DO:n] 68a §:n 2 momentissa tarkoitetulla tavalla. – –”

7 DO:n 115i §:n 1 momentissa säädetään, että virkamies on siirrettävä hänen hakemuksestaan eläkkeelle, jos hän on 720–776 kuukauden ikäinen ja jos hänen ennen hänen eläkkeelle siirtymistä kertynyt palvelusaikansa, joka on otettava huomioon hänen eläkkeensä laskemisessa, on riittävä.

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

8 Hans Maschek, joka on syntynyt 17.1.1949, oli Wienin kaupungin virkamies 3.1.1978 lähtien.

9 Hän ei ilmestynyt työpaikalleen 15.11.2010 ja 30.6.2012, jolloin hän siirtyi eläkkeelle, välisenä aikana.

10 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin esittää, että Maschekia koskevasta hallinnollisesta asiakirja-aineistosta käy ilmi, että hänen työnantajansa on merkinnyt rekistereihinsä sairaudesta johtuvaksi poissaoloksi ainoastaan 15.11.–31.12.2010 välisen ajanjakson.

11 Maschekin työnantaja ei ole vastustanut muita Maschekin poissaoloja, jotka tapahtuivat 1.1.2011–30.6.2012 välisenä ajanjaksona, koska se on tehnyt Maschekin kanssa kaksi sopimusta, jotka koskevat näitä poissaoloja ja niiden seurauksia.

12 Ensimmäisen sopimuksen, joka tehtiin 20.10.2010, sanamuoto on seuraava:

”1. Yleistä Tässä tilanteessa Wienin kaupunki ei voi missään tapauksessa jatkaa Maschekin palvelujen käyttämistä yksikönpäällikkönä jäljempänä täsmennetyn ajanjakson jälkeen. Sillä perusteella, että Maschekin eläkkeelle siirtymisen on suunniteltu tapahtuvan 1.10.2011, Wienin kaupunki sopii hänen kanssaan seuraavista järjestelyistä.

2. Hakemus eläkkeelle siirtämiseksi 1.10.2011 alkaen Maschek tekee vuoden loppuun mennessä kirjallisen hakemuksen eläkkeelle siirtämiseksi 1.10.2011 alkaen.

3. Yksikönpäällikön toimi Sujuvan siirtymisen takaamiseksi Maschek toimii yhä yksikönpäällikkönä 31.12.2010 saakka. Hän käyttää kyseiseen ajankohtaan mennessä 5–6 viikkoa vuosilomastaan. Loman jakautumisesta päätetään lokakuun loppuun mennessä yhteisymmärryksessä Wiener Linienin kanssa. Maschek vapautetaan yksikönpäällikön toimestaan 1.1.2011.

4. Palvelujen käyttämisestä luopuminen Magistratsdirektion-Personalstelle Wiener Stadtwerke luopuu 1.1.2011 alkaen Maschekin, jolla on yhä oikeus palkkaansa, palvelujen käyttämisestä.”

13 Toisen sopimuksen, joka tehtiin 21.7.2011 ja jolla korvattiin ensimmäinen sopimus, sanamuoto on seuraava:

”1.

Yleistä Tämän sopimuksen allekirjoittavat osapuolet sopivat, että Maschekin palveluja yksikönpäällikön toimessa ei voida enää käyttää jäljempänä täsmennetyn ajanjakson jälkeen. Sillä perusteella, että Maschekin eläkkeelle siirtymisen on suunniteltu tapahtuvan 1.7.2012, Wienin kaupunki sopii hänen kanssaan seuraavista järjestelyistä:

2. Hakemus eläkkeelle siirtämiseksi 1.7.2012 alkaen Maschek tekee kirjallisen hakemuksen eläkkeelle siirtämiseksi 1.7.2012 alkaen. Maschekin eläkkeelle siirtämistä koskeva päätös annetaan hänelle tämän jälkeen henkilökohtaisesti – – Maschek ilmoittaa kirjallisesti, että hän ei hae tähän päätökseen muutosta.

3. Yksikönpäällikön toimi Maschek hoiti yksikönpäällikön toimea 31.12.2010 saakka. Hänet vapautettiin tästä toimesta 1.1.2011 alkaen.

4. Palvelujen käyttämisestä luopuminen Magistratsdirektion-Personalstelle Wiener Stadtwerke luopuu yhteisymmärryksessä Wiener Linien GmbH & Co KG:n kanssa 1.1.2011 alkaen Maschekin, jolla on yhä oikeus palkkaansa, palvelujen käyttämisestä – –. – –

7. Lykkäävä ehto Tähän sopimukseen on liitetty lykkäävä ehto, joka koskee sitä, että 21.7.2011 tehdyllä luopumisilmoituksella on täydet oikeusvaikutukset ja että Maschek tekee tämän sopimuksen 2 artiklassa tarkoitetun, oikeudellisesti pätevän ilmoituksen siitä, että hän luopuu täysin muutoksenhausta.”

14 Toisen sopimuksen tekohetkellä Maschek teki myös eläkkeelle siirtämistä koskevan hakemuksen. Hänen työnantajansa teki tämän seurauksena 21.7.2011 DO:n 115i §:n 1 momentin perusteella päätöksen, jolla Maschek siirrettiin eläkkeelle 1.7.2012 alkaen. Asianomainen henkilö luopui tuolloin täysin muutoksen hakemisesta kyseiseen päätökseen.

15 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan näin ollen on selvää yhtäältä, että Maschekin poissaolo hänen työpaikaltaan 15.11.–31.12.2010 oli oikeutettu sairausloman takia, ja toisaalta, että Maschek oli 1.1.2011–30.6.2012 eli siihen saakka, kunnes hänen palvelussuhteensa päättyi eläkkeelle siirtämisen takia, velvollinen olemaan tulematta työpaikalleen toisen sopimuksen soveltamisesta johtuvan hallinnollisen toimintaohjeen takia.

16 Maschek väittää kuitenkin, että hän sairastui hieman ennen 30.6.2012. Hän katsoo näin ollen, että hänellä on oikeus rahalliseen korvaukseen pitämättä jääneestä palkallisesta vuosilomasta, ja hän teki tätä koskevan hakemuksen työnantajalleen.

17 Hänen työnantajansa hylkäsi hänen hakemuksensa BO:n 41a §:n 2 momentin 3 kohdan perusteella 1.7.2014 tekemällään päätöksellä.

18 Verwaltungsgericht Wien (Wienin hallintotuomioistuin), jonka käsiteltävänä on Maschekin kyseisestä päätöksestä tekemä valitus, on ensinnäkin epävarma siitä, sopiiko BO:n 41a §:n 2 momentti yhteen direktiivin 2003/88 7 artiklan 2 kohdan kanssa.

19 BO:n 41a §:n 2 momentissa viedään nimittäin virkamieheltä, joka ”on vastuussa siitä, että hän ei ole käyttänyt vuosilomaoikeuksiaan”, oikeus rahallisen korvauksen saamiseen pitämättä jääneestä palkallisesta vuosilomasta muun muassa silloin, kun hänet on – kuten pääasiassa – siirretty eläkkeelle DO:n 115i §:n 1 momentin perusteella.

20 Näin ollen ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoo, että pääasiassa kyseessä olevan kaltaisessa tilanteessa BO:n 41a §:n 2 momentti saattaa olla direktiivin 2003/88 7 artiklaa koskevan unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön vastainen siltä osin kuin virkamieheltä, joka on siirretty eläkkeelle hänen hakemuksestaan, viedään oikeus rahalliseen korvaukseen pitämättä jääneestä palkallisesta vuosilomasta jopa silloin, kun mainittu virkamies oli hieman ennen hänen eläkkeelle siirtymistään sairas ja kun hän on esittänyt tätä koskevan lääkärintodistuksen.

21 Toiseksi ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pohtii ehtoja, jotka koskevat rahallisen korvauksen myöntämistä pitämättä jääneestä palkallisesta vuosilomasta sellaiselle työntekijälle, joka – kuten pääasiassa – ei ole voinut sairauden takia käyttää oikeuksiaan palkalliseen vuosilomaan ennen hänen työsuhteensa päättymistä. Se katsoo muun muassa, että kyseisen korvauksen myöntämisen edellytyksenä pitäisi olla se, että tällaisen työntekijän on ilmoitettava työnantajalleen hyvissä ajoin sairaudestaan ja toimitettava sille lääkärintodistus kyseisestä sairaudesta.

22 Kolmanneksi ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pohtii sitä, onko siinä tapauksessa, että unionin tuomioistuin katsoo, että BO:n 41a §:n 1 ja 2 momentti ovat unionin oikeuden vastaisia, kansallisessa lainsäädännössä direktiivin 2003/88 7 artiklan nojalla säädettävä sellaisten työntekijöiden hyväksi, jotka eivät lainvastaisesti voi saada kyseisen säännöksen nojalla rahallista korvausta pitämättä jääneestä palkallisesta vuosilomasta, kyseisen oikeuden käyttämistä koskevista yksityiskohtaisista säännöistä, jotka ovat edullisempia kuin mainitussa direktiivissä säädetyt yksityiskohtaiset säännöt, erityisesti kyseisille työntekijöille myönnettävän korvauksen määrän osalta.

23 Näissä olosuhteissa Verwaltungsgericht Wien on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Onko [BO:n] 41a §:n 2 momentin kyseessä olevan säännöksen kaltainen kansallinen lainsäädäntö, jossa työntekijälle, joka päättää työsuhteensa tiettynä ajankohtana omasta aloitteestaan, ei lähtökohtaisesti myönnetä oikeutta direktiivin 2003/88 – – 7 artiklassa tarkoitettuun [rahalliseen] korvaukseen [pitämättä jääneestä palkallisesta vuosilomasta], yhteensopiva direktiivin 2003/88 7 artiklan kanssa?

Jos kysymykseen vastataan kieltävästi, [onko direktiivin 2003/88 7 artiklan kanssa yhteensopiva] kansallinen säännös, jossa säädetään, että työntekijän, joka päättää työsuhteensa omasta aloitteestaan, on tehtävä kaikkensa käyttääkseen pitämättä jääneen lomaoikeutensa työsuhteen päättymiseen mennessä ja että kun työntekijän työsuhde päätetään hänen omasta aloitteestaan, – – oikeus [rahalliseen korvaukseen pitämättä jääneestä palkallisesta vuosilomasta] syntyy ainoastaan silloin, kun työntekijä ei voisi myöskään lomaa, joka alkaa työsuhteen päättämisen hakupäivänä, hakiessaan pitää lomaa lomakorvausoikeutensa perustana olevaa määrää?

2) Onko lähtökohdaksi otettava se, että – – oikeus [rahalliseen korvaukseen pitämättä jääneestä palkallisesta vuosilomasta] syntyy ainoastaan silloin, kun työntekijä, joka ei työkyvyttömyyden vuoksi ole kyennyt käyttämään lomaoikeuttaan välittömästi ennen työsuhteensa päättymistä, [yhtäältä] on ilmoittanut työnantajalleen (esimerkiksi sairastumisesta johtuvasta) työkyvyttömyydestään ilman tarpeettomia viivytyksiä (ja näin ollen lähtökohtaisesti ennen työsuhteensa päättymistä) ja [toisaalta] on (esimerkiksi lääkärintodistuksella) todistanut (esimerkiksi sairastumisesta johtuvan) työkyvyttömyytensä ilman tarpeettomia viivytyksiä (ja näin ollen lähtökohtaisesti ennen työsuhteensa päättymistä)?

Jos kysymykseen vastataan kieltävästi, onko direktiivin 2003/88 7 artiklan kanssa yhteensopiva kansallinen säännös, jossa säädetään, että – – oikeus [rahalliseen korvaukseen pitämättä jääneestä palkallisesta vuosilomasta] syntyy ainoastaan silloin, kun työntekijä, joka ei työkyvyttömyyden vuoksi ole kyennyt käyttämään lomaoikeuttaan välittömästi ennen työsuhteensa päättymistä, [yhtäältä] on ilmoittanut työnantajalleen (esimerkiksi sairastumisesta johtuvasta) työkyvyttömyydestään ilman tarpeettomia viivytyksiä (ja näin ollen lähtökohtaisesti ennen työsuhteensa päättymistä) ja [toisaalta] on (esimerkiksi lääkärintodistuksella) todistanut (esimerkiksi sairastumisesta johtuvan) työkyvyttömyytensä ilman tarpeettomia viivytyksiä (ja näin ollen lähtökohtaisesti ennen työsuhteensa päättymistä)?

3) Euroopan unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan (ks. tuomio 18.3.2004, [Merino] Gomez, C-342/01, [EU:C:2004:160,] 31 kohta; tuomio 24.1.2012, Dominguez, C-282/10, [EU:C:2012:33,] 47–50 kohta ja tuomio 3.5.2012, Neidel, C-337/10, [EU:C:2012:263,] 37 kohta) jäsenvaltiot voivat vapaasti myöntää lainsäädännössään työntekijälle direktiivin 2003/88 7 artiklalla

taattua neljän viikon vähimmäisaikaa laajemman lomaoikeuden tai – – oikeuden [rahalliseen korvaukseen pitämättä jääneestä palkallisesta vuosilomasta]. Direktiivin 2003/88 7 artiklalla myönnetyillä oikeuksilla on myös välitön oikeusvaikutus (ks. tuomio 24.1.2012, Dominguez, C-282/10, [EU:C:2012:33,] 34–36 kohta ja tuomio 12.6.2014, Bollacke, C-118/13, [EU:C:2014:1755,] 28 kohta).

Kun otetaan huomioon direktiivin 2003/88 7 artiklan tällainen tulkinta, aiheuttaako tilanne, jossa kansallinen lainsäätäjä myöntää tietylle henkilöryhmälle selvästi direktiivin kyseisen säännöksen vaatimuksia laajemman – – oikeuden [rahalliseen korvaukseen pitämättä jääneestä palkallisesta vuosilomasta], sen, että direktiivin 2003/88 7 artiklan välittömän oikeusvaikutuksen vuoksi myös henkilöille, joilta on [kyseisen] direktiivin vastaisesti evätty kansallisessa lainsäädännössä oikeus [rahalliseen korvaukseen pitämättä jääneestä palkallisesta vuosilomasta], on myönnettävä tasoltaan selvästi [mainitun] direktiivin kyseisen säännöksen vaatimuksia laajempi, kansallisessa säännöksessä ainoastaan kyseiselle henkilöryhmälle myönnetty lomakorvausoikeus?”

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

24 Kolmella kysymyksellään, joita on tarkasteltava yhdessä, ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee, onko direktiivin 2003/88 7 artiklan 2 kohtaa tulkittava siten, että se on esteenä pääasiassa kyseessä olevan kaltaiselle kansalliselle lainsäädännölle, jossa työntekijältä, jonka työsuhde on päättynyt sen seurauksena, että hän on tehnyt hakemuksen eläkkeelle siirtämisestä, ja joka ei ole kyennyt käyttämään palkallista vuosilomaa koskevia oikeuksiaan ennen kyseisen työsuhteen päättymistä, evätään oikeus rahalliseen korvaukseen pitämättä jääneestä palkallisesta vuosilomasta. Jos tähän kysymykseen vastataan myöntävästi, ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee, onko kansallisessa lainsäädännössä direktiivin 2003/88 7 artiklan nojalla säädettävä sellaisen työntekijän hyväksi, jolla kyseisen säännöksen vastaisesti ei ole oikeutta rahalliseen korvaukseen pitämättä jääneestä palkallisesta vuosilomasta, kyseisen oikeuden käyttämistä koskevista yksityiskohtaisista säännöistä, jotka ovat edullisempia kuin direktiivistä 2003/88 ilmenevät yksityiskohtaiset säännöt, erityisesti hänelle myönnettävän korvauksen määrän osalta.

25 Jotta ennakkoratkaisua pyytäneelle tuomioistuimelle voidaan antaa hyödyllinen vastaus, on ensinnäkin muistutettava, että – kuten direktiivin 2003/88 7 artiklan 1 kohdan, joka on säännös, josta kyseisessä direktiivissä ei sallita poikettavan, sanamuodostakin ilmenee – jokaisen työntekijän on saatava vähintään neljän viikon palkallinen vuosiloma. Tämä palkallista vuosilomaa koskeva oikeus, jota unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan on pidettävä erityisen tärkeänä unionin sosiaalioikeuden periaatteena, annetaan siis jokaiselle työntekijälle hänen terveydentilastaan riippumatta (tuomio 20.1.2009, Schultz-Hoff ym., C-350/06 ja C-520/06, EU:C:2009:18, 54 kohta ja tuomio 3.5.2012, Neidel, C-337/10, EU:C:2012:263, 28 kohta).

26 Silloin, kun työsuhde on päättynyt ja kun palkallisen vuosiloman pitäminen ei näin ollen todellisuudessa enää ole mahdollista, direktiivin 2003/88 7 artiklan 2 kohdassa säädetään, että työntekijällä on oikeus rahalliseen korvaukseen, jotta estetään se, että työntekijä ei voisi edes rahallisessa muodossa käyttää tätä oikeutta kyseisen mahdottomuuden vuoksi (ks. tuomio 20.1.2009, Schultz-Hoff ym., C-350/06 ja C-520/06, EU:C:2009:18, 56 kohta; tuomio 3.5.2012, Neidel, C-337/10, EU:C:2012:263, 29 kohta ja tuomio 12.6.2014, Bollacke, C-118/13, EU:C:2014:1755, 17 kohta).

27 On myös todettava, että direktiivin 2003/88 7 artiklan 2 kohdassa, sellaisena kuin unionin tuomioistuin on sitä tulkinnut, ei aseteta minkäänlaista muuta edellytystä rahallisen korvauksen saamista koskevan oikeuden syntymiselle kuin yhtäältä se, että työsuhde on päättynyt, ja toisaalta se, ettei työntekijä ole pitänyt kaikkea palkallista vuosilomaansa, johon hänellä oli oikeus työsuhteen päättyessä (tuomio 12.6.2014, Bollacke, C-118/13, EU:C:2014:1755, 23 kohta).

28 Tästä seuraa direktiivin 2003/88 7 artiklan 2 kohdan mukaisesti, että työntekijällä, joka ei ole kyennyt käyttämään kaikkia palkallista vuosilomaa koskevia oikeuksiaan ennen työsuhteensa päättymistä, on oikeus rahalliseen korvaukseen pitämättä jääneestä palkallisesta vuosilomasta. Sillä, mistä syystä työsuhde on päättynyt, ei ole tässä yhteydessä merkitystä.

29 Näin ollen sillä, että työntekijä päättää omasta aloitteestaan työsuhteensa, ei ole mitään vaikutusta hänen oikeuteensa saada mahdollisesti rahallista korvausta palkallista vuosilomaa koskevista oikeuksista, joita hän ei ole voinut käyttää ennen hänen työsuhteensa päättymistä.

30 Edellä esitetyn perusteella on todettava, että direktiivin 2003/88 7 artiklan 2 kohtaa on tulkittava siten, että se on esteenä pääasiassa kyseessä olevan kaltaiselle kansalliselle lainsäädännölle, jossa työntekijältä, jonka työsuhde on päättynyt sen seurauksena, että hän on tehnyt hakemuksen eläkkeelle siirtämisestä, ja joka ei ole kyennyt käyttämään oikeuksiaan ennen kyseisen työsuhteen päättymistä, evätään oikeus rahalliseen korvaukseen pitämättä jääneestä palkallisesta vuosilomasta.

31 Toiseksi pääasiassa kyseessä olevan kaltaisessa tilanteessa on muistutettava, että direktiivin 2003/88 7 artiklan 2 kohtaa on tulkittava siten, että sen vastaisia ovat sellaiset kansalliset säännökset tai käytännöt, joiden mukaan työsuhteen päättyessä ei makseta rahallista korvausta pitämättä jääneestä palkallisesta vuosilomasta työntekijälle, joka on ollut sairauslomalla viitekauden tai sen osan ja/tai loman siirtämiselle varatun ajanjakson tai sen osan ajan ja joka ei sen vuoksi ole voinut käyttää oikeuttaan palkalliseen vuosilomaan (tuomio 20.1.2009, Schultz-Hoff ym., C-350/06 ja C-520/06, EU:C:2009:18, 62 kohta ja tuomio 3.5.2012, Neidel, C-337/10, EU:C:2012:263, 30 kohta).

32 Näin ollen direktiivin 2003/88 7 artiklan 2 kohtaa on tulkittava siten, että työntekijällä on eläkkeelle siirtyessään oikeus rahalliseen korvaukseen palkallisesta vuosilomasta, joka häneltä on jäänyt pitämättä, koska hän on ollut poissa palveluksesta sairauden takia (ks. vastaavasti tuomio 3.5.2012, Neidel, C-337/10, EU:C:2012:263, 32 kohta).

33 Tästä seuraa, että Maschekilla on direktiivin 2003/88 7 artiklan 2 kohdan mukaisesti oikeus rahalliseen korvaukseen pitämättä jääneestä palkallisesta vuosilomasta 15.11.–31.12.2010 väliseltä ajanjaksolta, jonka ajalta on osoitettu, että Maschek oli sairauslomalla ja että hän ei voinut tästä syystä kyseisenä ajanjaksona käyttää hankkimiaan palkallista vuosilomaa koskevia oikeuksia.

34 Lisäksi on muistutettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan direktiivin 2003/88 7 artiklassa vahvistetulla oikeudella palkalliseen vuosilomaan on kaksi tarkoitusta eli yhtäältä sen mahdollistaminen, että työntekijä voi levätä työsopimuksen mukaisten tehtäviensä suorittamisesta, ja toisaalta se, että hänellä on aikaa rentoutumiseen ja vapaa-aikaa (tuomio 20.1.2009, Schultz-Hoff ym., C-350/06 ja C-520/06, EU:C:2009:18, 25 kohta ja tuomio 22.11.2011, KHS, C-214/10, EU:C:2011:761, 31 kohta).

35 Näissä olosuhteissa – ja kyseisen vuosilomaa koskevan oikeuden tehokkaan vaikutuksen takaamiseksi – on todettava, että työntekijällä, jonka työsuhde on päättynyt ja joka sai yhä palkkaa ja oli velvollinen olemaan tulematta työpaikalleen tiettynä ajanjaksona, joka edelsi hänen eläkkeelle siirtymistään, hänen työnantajansa kanssa tehdyn sopimuksen nojalla, ei ole oikeutta rahalliseen korvaukseen palkallista vuosilomaa, joka on jäänyt pitämättä kyseisenä ajanjaksona, koskevista oikeuksista lukuun ottamatta tapausta, jossa hän ei ole voinut käyttää kyseisiä oikeuksia sairauden takia.

36 Näin ollen ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on tutkittava, oliko Maschek Maschekin ja hänen työnantajansa välillä 21.7.2011 tehdyn toisen sopimuksen, sellaisena kuin se on esitetty tämän tuomion 13 kohdassa, mukaisesti tosiasiassa velvollinen olemaan tulematta työpaikalleen 1.1.2011–30.6.2012 välisenä ajanjaksona ja sai yhä palkkaa. Jos tähän kysymykseen vastataan myöntävästi, Maschekilla ei ole oikeutta rahalliseen korvaukseen palkallista vuosilomaa, jota hän ei ole voinut käyttää kyseisenä ajanjaksona, koskevista oikeuksista.

37 Jos Maschek sitä vastoin ei ole kyseisenä ajanjaksona voinut käyttää oikeuksiaan palkalliseen vuosilomaan sairauden takia, mikä ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on tarkistettava, Maschekilla on direktiivin 2003/88 7 artiklan 2 kohdan mukaisesti oikeus rahalliseen korvaukseen pitämättä jääneestä palkallisesta vuosilomasta.

38 Kolmanneksi siitä, onko kansallisessa lainsäädännössä direktiivin 2003/88 7 artiklan nojalla säädettävä sellaisen työntekijän hyväksi, jolla kyseisen säännöksen vastaisesti ei ole oikeutta rahalliseen korvaukseen pitämättä jääneestä palkallisesta vuosilomasta, kyseisen oikeuden käyttämistä koskevista yksityiskohtaisista säännöistä, jotka ovat edullisempia kuin direktiivissä 2003/88 säädetyt yksityiskohtaiset säännöt, erityisesti hänelle myönnettävän korvauksen määrän osalta, on muistutettava, että vaikka direktiivin 2003/88 tarkoituksena on vahvistaa työajan järjestämistä varten turvallisuutta ja terveyttä koskevat vähimmäisvaatimukset, joita jäsenvaltioiden on noudatettava, jäsenvaltioilla on kyseisen direktiivin 15 artiklan mukaisesti oikeus antaa työntekijöiden kannalta suotuisampia säännöksiä. Näin ollen direktiivi 2003/88 ei ole esteenä kansallisen oikeuden säännöksille, joissa säädetään palkallisesta vuosilomasta, jonka kesto ylittää kyseisen direktiivin 7 artiklassa taatun neljän viikon vähimmäisajan ja joka myönnetään kansallisessa oikeudessa tällaisen loman saamiselle ja myöntämiselle vahvistettujen edellytysten mukaisesti (ks. mm. tuomio 24.1.2012, Dominguez, C-282/10, EU:C:2012:33, 47 kohta ja tuomio 3.5.2012, Neidel, C-337/10, EU:C:2012:263, 34 ja 35 kohta).

39 Näin ollen jäsenvaltioiden asiana on yhtäältä päättää, myöntävätkö ne työntekijöille ylimääräistä palkallista vuosilomaa direktiivin 2003/88 7 artiklassa säädetyn vähintään neljän viikon palkallisen vuosiloman lisäksi. Tässä tapauksessa jäsenvaltiot voivat säätää, että työntekijälle, joka ei ole sairauden takia voinut käyttää koko ylimääräistä palkallista vuosilomaansa ennen hänen työsuhteensa päättymistä, myönnetään oikeus rahalliseen korvaukseen, joka vastaa tätä ylimääräistä ajanjaksoa. Jäsenvaltioiden asiana on toisaalta vahvistaa kyseisen oikeuden myöntämisedellytykset (ks. tuomio 3.5.2012, Neidel, C-337/10, EU:C:2012:263, 36 kohta).

40 Kaiken edellä esitetyn perusteella ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen esittämiin kysymyksiin on vastattava, että direktiivin 2003/88 7 artiklan 2 kohtaa on tulkittava siten, että

— se on esteenä pääasiassa kyseessä olevan kaltaiselle kansalliselle lainsäädännölle, jossa työntekijältä, jonka työsuhde on päättynyt sen seurauksena, että hän on tehnyt hakemuksen eläkkeelle siirtämisestä, ja joka ei ole kyennyt käyttämään oikeuksiaan ennen kyseisen työsuhteen päättymistä, evätään oikeus rahalliseen korvaukseen pitämättä jääneestä palkallisesta vuosilomasta

— työntekijällä on eläkkeelle siirtyessään oikeus rahalliseen korvaukseen palkallisesta vuosilomasta, joka häneltä on jäänyt pitämättä, koska hän on ollut poissa palveluksesta sairauden takia

— työntekijällä, jonka työsuhde on päättynyt ja joka sai yhä palkkaa ja oli velvollinen olemaan tulematta työpaikalleen tiettynä ajanjaksona, joka edelsi hänen eläkkeelle siirtymistään, hänen työnantajansa kanssa tehdyn sopimuksen nojalla, ei ole oikeutta rahalliseen korvaukseen palkallista vuosilomaa, joka on jäänyt pitämättä kyseisenä ajanjaksona, koskevista oikeuksista lukuun ottamatta tapausta, jossa hän ei ole voinut käyttää kyseisiä oikeuksia sairauden takia

— jäsenvaltioiden asiana on yhtäältä päättää, myöntävätkö ne työntekijöille ylimääräistä palkallista lomaa direktiivin 2003/88 7 artiklassa säädetyn vähintään neljän viikon palkallisen vuosiloman lisäksi. Tässä tapauksessa jäsenvaltiot voivat säätää, että työntekijälle, joka ei ole sairauden takia voinut käyttää koko ylimääräistä palkallista vuosilomaansa ennen hänen työsuhteensa päättymistä, myönnetään oikeus rahalliseen korvaukseen, joka vastaa tätä ylimääräistä ajanjaksoa. Jäsenvaltioiden asiana on toisaalta vahvistaa kyseisen oikeuden myöntämisedellytykset.

Oikeudenkäyntikulut

41 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (kymmenes jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Tietyistä työajan järjestämistä koskevista seikoista 4.11.2003 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/88/EY 7 artiklan 2 kohtaa on tulkittava siten, että

— **se on esteenä pääasiassa kyseessä olevan kaltaiselle kansalliselle lainsäädännölle, jossa työntekijältä, jonka työsuhde on päättynyt sen seurauksena, että hän on tehnyt hakemuksen eläkkeelle siirtämisestä, ja joka ei ole kyennyt käyttämään oikeuksiaan ennen kyseisen työsuhteen päättymistä, evätään oikeus rahalliseen korvaukseen pitämättä jääneestä palkallisesta vuosilomasta**

— **työntekijällä on eläkkeelle siirtyessään oikeus rahalliseen korvaukseen palkallisesta vuosilomasta, joka häneltä on jäänyt pitämättä, koska hän on ollut poissa palveluksesta sairauden takia**

— **työntekijällä, jonka työsuhde on päättynyt ja joka sai yhä palkkaa ja oli velvollinen olemaan tulematta työpaikalleen tiettynä ajanjaksona, joka edelsi hänen eläkkeelle siirtymistään, hänen työnantajansa kanssa tehdyn sopimuksen nojalla, ei ole oikeutta rahalliseen korvaukseen palkallista vuosilomaa, joka on jäänyt pitämättä kyseisenä ajanjaksona, koskevista oikeuksista lukuun ottamatta tapausta, jossa hän ei ole voinut käyttää kyseisiä oikeuksia sairauden takia**

— **jäsenvaltioiden asiana on yhtäältä päättää, myöntävätkö ne työntekijöille ylimääräistä palkallista lomaa direktiivin 2003/88 7 artiklassa säädetyn vähintään neljän viikon palkallisen vuosiloman lisäksi. Tässä tapauksessa jäsenvaltiot voivat säätää, että työntekijälle, joka ei ole sairauden takia voinut käyttää koko ylimääräistä palkallista vuosilomaansa ennen hänen työsuhteensa päättymistä, myönnetään oikeus rahalliseen korvaukseen, joka vastaa tätä ylimääräistä ajanjaksoa. Jäsenvaltioiden asiana on toisaalta vahvistaa kyseisen oikeuden myöntämisedellytykset.**

Allekirjoitukset